

مرکز مجاز امام صادق (علیه السلام)

سیوطی

جلسه ۷۵

استاد: وافی یزدی

موضوع: فاعل

موارد وجوب تقدیم فاعل بر مفعول:

- ۱- جایی که اعراب، ظاهر نیست و قرینه نیز وجود ندارد: ضرب موسی عیسی
نکته: اگر قرینه باشد، موخر شدن فاعل، جایز است: اکل الکمثری موسی (موسی گلابی را خورد)
- ۲- فاعل، ضمیر بوده و محصور فیه نباشد: ضربت زیداً

نکته ۱:

هرکدام از فاعل یا مفعول که بوسیله «إلا» یا «إنّما» محصور شده باشند، لازم است از دیگری موخر شوند.

- مثال حصر فاعل: ما ضرب عمراً إلا زیداً
- مثال حصر مفعول: ما ضرب زیداً إلا عمراً

نکته ۲:

برخی نحوین گفته اند: محصور به «إلا» گاهی مقدم می شود (در شعر) اما در مورد محصور به «إنّما»، تقدیم آن هیچگاه جایز نیست.